

TEMINĖ STEBĖSENA (ATASKAITŲ SANTRAUKOS)

THEMATIC MONITORING (REPORT SUMMARIES)

2022 M. GRUODIS
DECEMBER 2022

Lietuvos
Raudonasis
Kryžius

Lietuvos Raudonasis Kryžius yra nevyriausybinė organizacija, teikianti socialinę, humanitarinę ir teisinę pagalbą pabėgėliams, prieglobsčio prašytojams, asmenims be pilietybės ir kitiems migrantams nepriklausomai nuo jų teisinio statuso.

Laikydamasis pagrindinių Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio judėjimo principų, Lietuvos Raudonasis Kryžius stengiasi bet kuriomis aplinkybėmis apsaugoti žmogaus gyvybę, sveikatą ir orumą, palengvinti žmonių kančias, vadovaudamasis tik jų reikmėmis ir nedarydamas jokių išlygų pagal nacionalinius, rasinius, lyties, amžiaus ar klasinius požymius, pagal religinius ar politinius įsitikinimus, nedalyvauja politinio, religinio, rasinio, etninio, lytinio ar ideologinio pobūdžio polemikoje.

Teminės stebėsenos ataskaitose apibendrinama informacija, surinkta Lietuvos Raudonojo Kryžiaus stebėtojų 2022 m. dviejų Lietuvos Raudonojo Kryžiaus vykdytų projektų, finansuojamų Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir Jungtinių Tautų Pabėgėlių agentūros, apimtyje.

Vertindami surinktus duomenis, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus stebėtojai remiasi savo dalykine kompetencija bei ilgamete patirtimi migracijos ir prieglobsčio srityje. Esame dėkingi partneriams ir kolegoms už papildomas įžvalgas.

Šiame leidinyje pateikiamos ataskaitų santraukos yra skirtos tik informacijai, jos nesukuria ir nesuteikia teisių, jomis nenustatoma ir neprisiimama teisinių įsipareigojimų sprendžiant individualius atvejus. Cituojant ar platinant šį leidinį būtina nuoroda į informacijos šaltinį:

Lietuvos Raudonasis Kryžius. (2022 m. gruodis). *Teminė stebėseną (ataskaitų santraukos)*

Viršelio nuotrauka: Lietuvos Raudonasis Kryžius

The Lithuanian Red Cross is a non-governmental organisation that provides social, humanitarian and legal assistance to refugees, asylum seekers, stateless persons and other migrants regardless of their legal status.

Adhering to the fundamental principles of the Red Cross and Red Crescent Movement, the Lithuanian Red Cross strives to protect life and health and to ensure respect for the human being, to relieve the suffering of individuals, being guided solely by their needs and without discrimination as to nationality, race, religious beliefs, class or political opinions, and does not engage in controversies of a political, racial, religious or ideological nature.

Thematic monitoring reports cover the data collected by the monitoring team of the Lithuanian Red Cross in 2022 in the framework of the two projects financed by the Asylum, Migration and Integration Fund and the United Nations High Commissioner for Refugees.

When evaluating the collected data, the observers of the Lithuanian Red Cross rely on their expertise and long-term experience in the field of migration and asylum. We are grateful to partners and colleagues for additional insights.

The summaries of the reports presented in this publication are for information purposes only, they do not create/entail in itself rights or legal obligations when considering individual cases. Reference to the source of the information is required for quotation or distribution of this publication:

Lithuanian Red Cross. (December 2022). *Thematic monitoring (report summaries)*

Cover picture: Lithuanian Red Cross

TEMINĖS STEBĖSENOS ATASKAITŲ SANTRAUKOS

I. Užsieniečių prieiga prie prieglobsčio procedūrų ir valstybės garantuojamos teisinės pagalbos apgyvendinimo centruose

II. Pažeidžiamų grupių teisių užtikrinimas ir apsauga užsieniečių priėmimo ir sulaikymo centruose

III. Migrantų, gyvenančių užsieniečių apgyvendinimo centruose, patekimas į Lietuvos darbo rinką

THEMATIC MONITORING REPORT SUMMARIES

I. Access to Asylum Procedures and State Guaranteed Legal Aid for Foreigners in Accommodation Centres

II. Guarantee and Protection of the Rights of Vulnerable Groups in Reception and Detention Centres for Foreigners

III. Entry of Migrants Living in Foreigners' Accommodation Centres into the Lithuanian Labour Market

I. UŽSIENIEČIŲ PRIEIGA PRIE PRIEGLOBSČIO PROCEDŪRŲ IR VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS APGYVENDINIMO CENTRUOSE

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus teminė stebėsena inicijuota siekiant **(1) nustatyti taikomų procedūrų skirtumus ir panašumus atskiruose centruose ir (2) susidaryti bendrą priegios prie prieglobsčio procedūrų ir valstybės garantuojamos teisinės pagalbos (VGTP) vaizdą.**

Stebėsena vasario-kovo mėn. atlikta visuose 6 centruose, kur apgyvendinti užsieniečiai: Valstybės sienos apsaugos tarnybos (VSAT) užsieniečių registracijos centruose (URC) Pabradėje, Medininkuose ir Kybartuose, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SADM) pabėgėlių priėmimo centruose (PPC) Rukloje ir Naujininkuose (Vilniaus m.), taip pat Jiezo paramos šeimai centre (PŠC). Centrų administracijoms buvo pateikti vienodi klausimynai. **Atlikta 150 interviu su užsieniečiais iš 22 skirtingų kilmės šalių pagal standartinį klausimyną.** 96 interviu (64 proc. visų interviu) atlikti su Irako piliečiais. 97 interviu atlikti su vyrais, 53 – su moterimis.

Stebėsena atlikta 2022 m. vasario-kovo mėn. ir jos rezultatai atspindi šiuo laikotarpiu pastebėtus trūkumus. Apibendrinant ataskaitoje analizuotus duomenis, identifikuotos kelios probleminės sritys.

I. ACCESS TO ASYLUM PROCEDURES AND STATE GUARANTEED LEGAL AID FOR FOREIGNERS IN ACCOMMODATION CENTRES

The thematic monitoring of the Lithuanian Red Cross was initiated in order to **(1) identify the differences and similarities in the procedures applied in the different centres, and (2) provide an overall picture of the access to asylum procedures and state guaranteed legal aid (SGLA).**

The monitoring was carried out in February and March 2022 in all 6 centres where foreigners were accommodated: the State Border Guard Service (SBGS) under the Ministry of the Interior of the Republic of Lithuania Foreigners Registration Centres (FRCs) in Pabradė, Medininkai and Kybartai, the Refugee Reception Centres (RRCs) under the Ministry of Social Security and Labour of the Republic of Lithuania in Rukla and Naujininkai (Vilnius city), and the Family Support Centre (FSC) in Jieznas (Prienai District). The administrations of the centres were provided with identical questionnaires. **150 interviews were conducted with foreigners from 22 different countries of origin using a standard questionnaire.** 96 interviews (64% of the total) were carried out with Iraqi nationals. 97 interviews were carried out with men and 53 with women.

The monitoring was carried out between February and March 2022 and the results reflect the shortcomings observed in this period. Summarising the data analysed in the report, several areas of concern have been identified.

1. Prieiga prie prieglobsčio procedūros

Absoliuti dauguma apklaustų užsieniečių (97 proc.) nurodė, kad kreipėsi su prašymu suteikti prieglobstį, tačiau nemaža jų dalis (16 proc.) teigė, kad iš jų prašymai nebuvo priimti. Be to, stebėsenos metu gauta nemažai pranešimų iš VSAT apie tik dabar pradedamas prieglobsčio procedūras, nors asmenys Lietuvoje yra nuo 2021 m. vasaros. Tai, kad prašymai suteikti prieglobstį, nors ir pavėluotai, bet registruojami, rodo tam tikrą postūmį. Tačiau vien tai, kad iki šiol identifikuojami asmenys, iš kurių prašymai nepriimti, rodo, kad tam tikrais atvejais prieiga prie prieglobsčio procedūros neužtikrinama ir asmens teisė į prieglobstį pažeidžiama.

ES prieglobsčio agentūros (EUAA) gairėse dėl prieigos prie prieglobsčio procedūros nurodyta, kad kiekvienas asmuo turi teisę pateikti prašymą suteikti jam/jai prieglobstį ir pasinaudoti prieglobsčio procedūra, net jei asmuo neatitinka visų atvykimo į šalį sąlygų. 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (Prieglobsčio procedūrų direktyva) numatyta pareiga valstybių narių institucijoms užtikrinti greitą, efektyvią prieigą prie prieglobsčio procedūros bei galimybę veiksmingai ir greitai pasinaudoti tarptautinės apsaugos procedūra.

Remiantis ES Teisingumo Teismo (ESTT) išaiškinimu, tarptautinės apsaugos prašytojo statuso įgijimas negali priklausyti nei nuo tokio prašymo pateikimo, nei nuo jo įregistravimo ir, antra, to, kad trečiosios šalies pilietis išreiškia norą prašyti tarptautinės apsaugos „kitoje institucijoje“, kaip tai suprantama pagal Prieglobsčio procedūrų direktyvos 6 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, pakanka, kad jam/jai būtų suteiktas tarptautinės apsaugos prašytojo statusas ir dėl to būtų pradėtas skaičiuoti šešių

1. Access to the asylum procedure

The vast majority of the foreigners interviewed (97%) indicated that they had applied for asylum but a significant proportion (16%) stated that their applications had not been accepted. In addition, during the period of monitoring, there were reports from the SBGS about asylum procedures that are only now starting, although the persons have been in Lithuania since summer 2021. The fact that asylum applications are being registered, albeit belatedly, shows a certain progress. However, the mere fact that persons whose applications have not yet been accepted are still being identified indicates that in some cases access to the asylum procedure is not guaranteed and the individual's right to asylum is being violated.

The guidelines of the EU Asylum Agency (EUAA) on the access to the asylum procedure state that everyone has the right to apply for asylum and to benefit from the asylum procedure, even if he/she does not meet all the conditions for entry. Directive 2013/32/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on a common procedure for granting and withdrawing international protection (the Asylum Procedures Directive) imposes an obligation on the authorities of the Member States to ensure rapid, efficient access to the asylum procedure and the possibility to make use of the procedure for international protection in an efficient and rapid manner.

According to the interpretation of the Court of Justice of the EU (CJEU), the acquisition of the status of an applicant for international protection cannot depend either on the lodging of such an application, or on its registration and, secondly, on the fact that the third-country national expresses his/her willingness to apply for international protection in an “other institution”, within the meaning of the second paragraph of Article 6(1) of the Asylum Procedures Directive, it is sufficient for him/her to

darbo dienų terminas, per kurį atitinkama valstybė narė turi užregistruoti tokį prašymą (2021 m. rugsėjo 9 d. ESTT sprendimas Bundesrepublik Deutschland prieš SE, byla C-768/19, EU:C:2021:709, 49 p.).

Pagal nusistovėjusią ESTT praktiką nacionaliniai teismai ir administracinės institucijos privalo taikyti visą ES teisę ir ginti pagal ją suteikiamas asmenų teises, ir prireikus netaikyti bet kurios jai prieštaraujančios nacionalinės teisės nuostatos (2010 m. spalio 14 d. Sprendimo Fuß, C-243/09, EU:C:2010:609, 61 ir 63 p.). Kaip ne kartą yra konstatavęs ESTT, ši pareiga netaikyti ES teisei prieštaraujančių nacionalinės teisės aktų tenka ne tik nacionaliniams teismams, bet ir visoms valstybės institucijoms, įskaitant ir administracines institucijas, kurios įpareigtos taikyti ES teisę pagal joms suteiktą atitinkamą jurisdikciją (2018 m. gruodžio 4 d. Sprendimo Minister for Justice and Equality ir Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, 36 ir 38 p., 1989 m. birželio 22 d. Sprendimo Costanzo, 103/88, EU:C:1989:256, 30–33 p.).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad situacijos, kai asmenys prašo prieglobsčio, tačiau jų prašymai neregistruojami (teikiant raštu) arba ignoruojami (prašant žodžiu) nėra suderinami su galiojančiu teisiniu reglamentavimu bei pažeidžia tiek bendrai teisę į prieglobstį, numatytą ES pagrindinių teisių chartijos 18 straipsnyje, tiek Prieglobsčio procedūrų direktyvos 6 straipsnio nuostatas, reglamentuojančias prašymų suteikti prieglobstį registravimą. Be to, neregistruodama prieglobsčio prašymų, valstybė rizikuoja pažeisti tiek negrąžinimo principą, įtvirtintą 1951 m. liepos 28 d. Jungtinių Tautų Konvencijos dėl pabėgėlių statuso 33 straipsnyje, tiek Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 3 straipsnį.

be granted the status of an applicant for international protection and the period of six working days within which the Member State concerned has to register such application to start running (Judgment of the CJEU of 9 September 2021 Bundesrepublik Deutschland v. SE, Case C-768/19, EU:C:2021:709, p. 49).

According to the established case-law of the CJEU, national courts and administrative authorities are required to apply EU law in its entirety and to protect the rights of individuals conferred by it, and, where necessary, to refrain from applying any provision of national law that conflicts with it (Judgment of 14 October 2010 in Fufi, C-243/09, EU:C:2010:609, p. 61 and 63). As the CJEU has repeatedly stated, this obligation not to apply national legislation contrary to EU law is not only incumbent on national courts but also on all state authorities, including administrative authorities, which are obliged to apply EU law by virtue of the respective jurisdiction conferred on them (Judgment of 4 December 2018 in Minister for Justice and Equality and Commissioner of An Garda Síochána v Workplace Relations Commission, C-378/17, EU:C:2018:979, p. 36 and 38, Judgment of 22 June 1989 in Costanzo, 103/88, EU:C:1989:256, p. 30-33).

Considering the above, the situations in which persons apply for asylum but their applications are not registered (in writing) or are ignored (by making an oral request) are incompatible with the existing legal framework and violate both the general right to asylum as provided for in Article 18 of the EU Charter of Fundamental Rights and the provisions of Article 6 of the Asylum Procedures Directive on the registration of asylum applications. Moreover, by failing to register asylum applications, the State risks violating both the principle of non-refoulement enshrined in Article 33 of the Convention relating to the Status of Refugees of 28 July 1951 and Article 3 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

2. Informavimas apie taikytinas procedūras

Stebėsenos metu užfiksuota nemažai atvejų, kai užsieniečiai neturi ir negauna pakankamai informacijos apie taikytinas procedūras, įskaitant informaciją apie jų teisinę padėtį ir prašymo nagrinėjimo eigą, taip pat apie galimybę proaktyviai dalyvauti prieglobsčio procedūroje.

Reikšminga dalis apklaustųjų nežinojo ar nebuvo tikri, kokia tvarka nagrinėjami jų prieglobsčio prašymai (bendra/skubos). Šiuo klausimu pažymėtina, kad informacija apie taikytiną prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimo tvarką pateikiama „Pažymoje dėl prašymo suteikti prieglobstį priėmimo“ (Prieglobsčio LR suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašo 1 priedas), kuri privalo būti įteikiama prieglobsčio prašytojui, užregistravus jo prieglobsčio prašymą. Vis dėlto, pastebima, kad neretai prieglobsčio prašytojai negauna minėtos pažymos ir atitinkamai nežino apie jų prašymų nagrinėjimui pasirinktą tvarką.

Dauguma respondentų nurodė žinantys, kokioje stadijoje yra jų prieglobsčio prašymo nagrinėjimas, tačiau beveik penktadalis užsieniečių tokios informacijos neturėjo. Remiantis LR įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 71 straipsnio 1 dalies 2 punktu, prieglobsčio prašytojai turi teisę nemokamai jiems suprantama kalba gauti, be kita ko, informaciją, susijusią su prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimu. Šiuo klausimu pažymėtina, kad tokio pobūdžio informacijos teikimas nėra SADM centrų funkcija. Tuo tarpu VSAT centrai nedisponuoja visa informacija, susijusia su Migracijos departamento (MD) vykdomomis procedūromis.

Taigi, pirminis šaltinis, galintis pateikti tokio pobūdžio informaciją, yra MD, kurio atstovų centruose nėra. Turint omenyje tai, kad už kiekvieno prašymo suteikti prieglobstį

2. Information on applicable procedures

The monitoring has identified a number of cases where foreigners do not have and do not receive sufficient information on the applicable procedures, including information on their legal situation and the progress of their application, as well as on the possibility to proactively participate in the asylum procedure.

A significant proportion of respondents were not aware of, or were not sure about, the procedure for processing their asylum applications (general/urgent). In this respect, it should be noted that information on the applicable procedure for examining an asylum application is contained in the "Certificate on the acceptance of an asylum application" (Annex 1 to the Description of Procedure for granting and withdrawing asylum in the Republic of Lithuania), which must be handed to the asylum seeker when his/her asylum application is registered. However, it is observed that asylum seekers often do not receive the certificate and are consequently unaware of the procedure chosen for the examination of their applications.

The majority of respondents indicated that they were aware of the status of their asylum application but almost a fifth of foreigners did not have this information. According to Article 71(1)(2) of the Law on the Legal Status of Aliens, asylum seekers have the right to receive, inter alia, the information related to the examination of their asylum application free of charge, in a language they understand. In this respect, it should be noted that the provision of such information is not a function of the centres under the Ministry of Social Security and Labour. Meanwhile, the SBGS centres do not have at their disposal all the information related to the procedures carried out by the Migration Department (MD) under the Ministry of the Interior of the Republic of Lithuania.

nagrinėjimą yra atsakingas konkretus MD darbuotojas, manytina, kad tokio pobūdžio informaciją asmeniui pagal poreikį galėtų teikti jo prašymą nagrinėjantis MD darbuotojas. Tai, kad nemaža dalis prieglobsčio prašytojų negauna reikiamos informacijos apie jų prašymų nagrinėjimą, galimai yra susiję su tinkamo ir pakankamo kontakto tarp MD ir prieglobsčio prašytojo nebuvimu.

Prieglobsčio procedūrų direktyvos 25 konstatuojamoje dalyje nurodyta, kad kiekvienam prašytojui turėtų būti leista veiksmingai naudotis procedūromis, suteikta galimybė bendradarbiauti ir tinkamai bendrauti su kompetentingomis institucijomis, siekiant pateikti susijusius savo bylos faktus, ir turėtų būti suteiktos pakankamos procesinės garantijos pateikti savo argumentus visais procedūros etapais. Tai reiškia, kad valstybė privalo organizuoti prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimą tokiu būdu, kuris leistų asmeniui veiksmingai bendradarbiauti ir bendrauti su institucija, nagrinėjančia jo/jos prašymą. Tai, kad Lietuvoje prieglobsčio prašytojams ši galimybė nėra tinkamai užtikrinta, rodo ne tik aktualios informacijos apie prašymo nagrinėjimą trūkumas, tačiau ir ribotos galimybės asmeniui pateikti turimus bylai reikšmingus įrodymus. Tik 37 proc. respondentų buvo pilnai arba iš dalies informuoti, koku būdu pateikti papildomų įrodymų vienai ar kitai institucijai, priklausomai nuo proceso stadijos. 51 proc. apklaustųjų teigė, kad pavyko pateikti papildomų įrodymų, susijusių su jų prieglobsčio prašymais. Dar 6 proc. nurodė, kad pavyko iš dalies, t. y. sugebėjo pateikti ne viską, ką galėjo/turėjo pateikti. 42 proc. teigė neturėję galimybės pateikti papildomų įrodymų.

Thus, the primary source of information of this kind is the MD, which has no representatives in the centres. Given that a particular employee of the MD is responsible for the examination of each asylum application, it is presumed that this type of information could be provided to a person on an as-needed basis by an employee of the MD examining his/her application. The fact that a significant number of asylum seekers do not receive the necessary information about the processing of their applications may be related to the lack of adequate and sufficient contact between the MD and the asylum seeker.

Recital 25 of the Asylum Procedures Directive states that every applicant should be granted effective access to the procedures, be given the opportunity to cooperate and communicate adequately with the competent authorities in order to present the relevant facts of his or her case, and be given sufficient procedural guarantees to present his or her arguments at all stages of the procedure. This means that the state must organise the examination of an asylum application in a way that allows the person to cooperate and communicate effectively with the authority examining his/her application. The fact that this possibility is not adequately ensured for asylum seekers in Lithuania is not only reflected in the lack of relevant information on the examination of the application but also in the limited possibilities for the person to submit available evidence relevant to the case. Only 37% of respondents were fully or partially informed on how to submit additional evidence to one or another institution, depending on the stage of the procedure. 51% of the respondents stated that they had been able to provide additional evidence in relation to their asylum applications. A further 6% stated that they were partially successful, i.e., they were not able to provide everything they could/should have provided. 42% stated that they had not been able to provide additional evidence.

3. Supažindinimas su priimtais sprendimais

Stebėsenos rezultatai rodo, kad tik vienetiniiais atvejais užsieniečiai supažindinami su visu sprendimo tekstu (67 proc. respondentų teigia, kad gauto(-ų) dokumento(-ų) turinys nebuvo išverstas į jiems suprantamą kalbą ir jie negalėjo suprasti dokumento(-ų) turinio, 23 proc. – teigia, kad jiems buvo išverstos tik išvados, tik apie 11 proc. – teigia, kad jiems buvo išverstas visas dokumento tekstas). SADM centrai neatlieka supažindinimo su sprendimais funkcijos, o VSAT dažniausiai supažindina tik su rezoliucine dalimi bei „esminiais motyvais“. Tai, kad absoliuti dauguma užsieniečių teigia iš viso nesuprantantys sprendimų turinio, rodo, kad supažindinimas su sprendimais nėra pakankamas. Turint omenyje pabėgėlių teisės specifiškumą, neatmestina, kad su sprendimais užsieniečius supažindinantys VSAT pareigūnai nebūtinai yra pajėgūs tinkamai identifikuoti kitos institucijos (MD) „esminius motyvus“ ir/arba tinkamai juos paaiškinti prieglobsčio prašytojui. Galiausiai asmuo supranta, kad gavo „neigiamą“ sprendimą, tačiau nežino, kodėl jam/jai buvo atsisakyta suteikti prieglobstį.

Šiuo klausimu pažymėtina, kad paties supažindinimo, kaip procedūrinio veiksmo, turinys teisės aktų nėra reglamentuotas. Atitinkamai, nėra nustatyta, kokia apimtimi sprendimas išverčiamas prieglobsčio prašytojui, taip pat iš viso nepasisakyta dėl sprendimo motyvų paaiškinimo asmeniui suprantamais žodžiais. Toks aiškus reglamentavimo trūkumas sąlygoja situaciją, kai skirtingos institucijos (arba netgi tos pačios institucijos skirtingi darbuotojai) tą patį procedūrinį veiksmą atlieka skirtingais būdais, kurie nebūtinai leidžia asmenims visapusiškai suprasti jiems teikiamos informacijos esmę.

3. Introduction to the decisions taken

The monitoring results show that only in very few cases are foreigners provided with the full text of the decision (67% of respondents say that the content of the document(s) received was not translated into a language they understood and they could not understand the content of the document(s), 23% say that only the conclusions were translated, and only about 11% say that the full text of the document was translated). The centres of the Ministry of Social Security and Labour do not perform the function of introducing the decisions, while the SBGS usually only introduce the operative part and the “essential reasons”. The fact that the vast majority of foreigners say that they do not understand the content of the decisions at all shows that the introduction to the decisions is not sufficient. Given the specificity of refugee law, it is not excluded that the SBGS officers who familiarise foreigners with the decisions are not necessarily able to properly identify the “essential reasons” of the other institution (the MD) and/or to explain them properly to the asylum seeker. Finally, the person understands that he/she has received a “negative” decision but does not know why he/she was refused asylum.

In this respect, it should be noted that the content of the introduction itself, as a procedural step, is not regulated by law. Accordingly, the extent to which the decision is translated for the asylum seeker is not set out, nor is there any provision at all for explaining the reasons for the decision in terms which the person can understand. This lack of clarity leads to a situation where the same procedural step is carried out in different ways by different authorities (or even by different staff members of the same authority), in ways which do not necessarily allow the individuals to fully understand the substance of the information provided to them.

4. VGTP teikimas

Stebėsenos rezultatai leidžia identifikuoti net kelis probleminius aspektus, susijusius su VGTP teikimu. Pirmiausia, asmenys nėra informuojami apie jų prašymų suteikti VGTP patenkinimą bei negauna VGTP teikėjų kontaktinių duomenų (t. y. nežino, ar jų atžvilgiu priimtas sprendimas apskūstas, kol negauna šaukimo iš teismo). 96 proc. respondentų atsakė nežinantys, koks VGTP advokatas (advokatų kontora) jiems atstovauja/atstovavo. Tik maža dalis respondentų kontaktavo su VGTP teikiančiu advokatu (t. y. likusieji neturėjo galimybės pateikti bylai reikšmingų paaiškinimų ir (arba) papildomų įrodymų), didžioji dalis pirmą kartą pamatė jiems atstovaujantį advokatą nuotolinio teismo posėdžio metu. Galiausiai, anot VSAT, už asmenų supažindinimą su teismo sprendimais atsakingi būtent VGTP teikėjai. Vis dėlto, pastebima, kad užsieniečiai iš jiems atstovaujančių advokatų negauna netgi teismo sprendimo kopijos, nekalbant apie supažindinimą su tokiu sprendimu (ypač bylose dėl atsisakymo suteikti prieglobstį). Dalis šiuo klausimu kalbintų užsieniečių nurodė, kad bandė savarankiškai (el. paštu ir/arba telefonu) susisiekti su VGTP teikėju, tačiau atsakymo negavo.

Remiantis LR administracinių bylų teisenos įstatymo 48 straipsnio 3 dalimi, visi su byla susiję procesiniai dokumentai įteikiami atstovui, kuris privalo nedelsdamas apie tai pranešti atstovaujamajam ir sudaryti jam/jai galimybę susipažinti su gautais dokumentais. Įvertinus stebėsenos metu surinktus duomenis, tikėtina, kad VGTP teikėjai šios pareigos jų atstovaujamų užsieniečių atžvilgiu nevykdo.

4. Provision of state guaranteed legal aid (SGLA)

The results of the monitoring allow the identification of several problematic aspects related to the provision of SGLA. First of all, individuals are not informed about the outcome of their requests for SGLA and do not receive contact details of the SGLA providers (i.e., they do not know whether a decision taken against them has been appealed until they receive a summons from the court). 96% of respondents answered that they did not know which SGLA lawyer (law firm) was representing/represented them. Only a small proportion of respondents had been in contact with the lawyer providing the SGLA (i.e., the rest had not had the opportunity to provide explanations and/or additional evidence relevant to the case), and the majority of respondents had seen the lawyer representing them for the first time during the remote court hearing. Finally, according to the SBGS, the responsibility for introducing persons to court decisions lies with the SGLA providers. However, it is observed that foreigners do not even receive a copy of the court decision from the lawyers representing them, let alone the introduction of such decision (especially in cases of refusal of asylum). Some of the foreigners interviewed in this respect indicated that they had tried to contact the SGLA provider on their own (by e-mail and/or phone) but had not received a reply.

Pursuant to Article 48(3) of the Law on Administrative Proceedings of the Republic of Lithuania, all procedural documents relating to the case shall be served on the representative, who shall immediately notify the principal and give him/her the opportunity to get acquainted with the documents received. According to the data collected during the monitoring exercise, it is likely that the SGLA providers do not fulfil this obligation in relation to the foreigners they represent.

Rekomendacijos

Atsižvelgus į stebėsenos metu nustatytus trūkumus, rekomenduojama:

1. Užtikrinti, kad **visi pateikiami prieglobsčio prašymai yra priimami ir registruojami**;
2. Užtikrinti, kad **visiems prieglobsčio prašytojams įteikiama „Pažyma dėl prašymo suteikti prieglobstį priėmimo“**, kurioje nurodyta, kokia tvarka nagrinėjamas prašymas ir kokių teisinių pagrindų pasirinkta atitinkama tvarka;
3. Užtikrinti, kad **kiekvienas prieglobsčio prašytojas turi galimybę bendradarbiauti ir bendrauti su MD darbuotoju, nagrinėjančiu prieglobsčio prašymą**. Tai reiškia, kad prieglobsčio prašytojas (1) žino, kas yra atsakingas už jo/jos bylą, ir (2) prieglobsčio prašymo nagrinėjimo metu turi galimybę tiesiogiai bendrauti;
4. **Apibrėžti supažindinimo su sprendimais, kaip procedūrinio veiksmo, turinį ir nustatyti supažindinimo standartą**, kuris leistų užsieniečiui suprasti ne tik sprendimo esmę, bet ir motyvus.
5. Užtikrinti, kad **užsieniečių bendravimas su VGTP teikėjais atitinka advokato ir kliento bendravimui taikomus standartus**, t. y. (1) užsieniečiai žino, kas teikia VGTP, turi VGTP teikėjų kontaktus, o pastarieji reaguoja į užsieniečių bandymus susisiekti; (2) VGTP teikėjai bendrauja su užsieniečiais rengiant skundą teismui ir (3) VGTP teikėjai vykdo savo pareigas, susijusias su jų atstovaujamųjų informavimu apie teismo priimtus sprendimus.

Recommendations

Considering the deficiencies identified during the monitoring, it is recommended to:

1. Ensure that **all asylum applications submitted are accepted and registered**;
2. Ensure that **all asylum seekers are provided with a “Certificate of Acceptance of an Asylum Application”** indicating the procedure followed for the examination of the application and the legal basis for the choice of the procedure;
3. Ensure that **every asylum seeker has the opportunity to cooperate and communicate with the MD staff member examining the asylum application**. This means that the asylum seeker (1) knows who is in charge of his/her case and (2) has the possibility to communicate directly during the examination of the asylum application;
4. **Define the content of the introduction of decisions as a procedural step and set a standard of introduction** that allows the foreigner to understand not only the substance of the decision but also the reasons for it.
5. **Ensure that the communication between foreigners and SGLA providers meets the standards for attorney-client communication**, i.e. (1) foreigners know who provides SGLA, they have the contact details of the SGLA providers, and the latter are responsive to foreigners' attempts to contact them; (2) the SGLA providers are in contact with the foreigners in the course of the preparation of the appeal to the court; and (3) the SGLA providers are fulfilling their obligations to keep their principals informed of the court's decisions.

II. PAŽEIDŽIAMŲ GRUPIŲ TEISIŲ UŽTIKRINIMAS IR APSAUGA UŽSIENIEČIŲ PRIĖMIMO IR SULAIKYMŲ CENTRUOSE

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus iniciuotos stebėsenos tikslas – **įvertinti, ar užsieniečių priėmimo ir sulaikymo centruose užtikrinamos užsieniečių, priklausančių tikslinėms grupėms (nelydimi nepilnamečiai, vienišos moterys ir LGBTQ bendruomenės nariai) ir turinčių pažeidžiamumo požymių, teisės bei sudaromos tinkamos priėmimo ir apsaugos sąlygos.**

Stebėseną atlikta 2022 m. birželį 3 užsieniečių kolektyvinio apgyvendinimo centruose: Valstybės sienos apsaugos tarnybos užsieniečių registracijos centruose (URC) Pabradėje ir Medininkuose bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Ruklos pabėgėlių priėmimo centre (PPC). Centrų administracijoms buvo pateikti vienodi klausimynai ir įvyko susitikimai vizitų centruose metu. Taip pat **atlikti 42 interviu su užsieniečiais iš 11 skirtingų kilmės šalių pagal standartinį klausimyną su papildomais priedais atskiroms tikslinėms grupėms.** 22 interviu atlikti su vyrais, 20 – su moterimis. 9 iš kalbintų asmenų – nepilnamečiai. Pagal tikslines grupes 9 asmenys yra nelydimi nepilnamečiai, 20 – vienišos moterys ir 13 priklauso LGBTQ bendruomenei.

Apibendrinant ataskaitoje analizuotus duomenis, paminėtini keli esminiai aspektai.

II. GUARANTEE AND PROTECTION OF THE RIGHTS OF VULNERABLE GROUPS IN RECEPTION AND DETENTION CENTRES FOR FOREIGNERS

The aim of the monitoring initiated by the Lithuanian Red Cross is **to assess whether the rights of foreigners belonging to the target groups (unaccompanied children, single women and members of the LGBTQ community) and people with identifiable vulnerability indicators as well as the conditions of reception and protection are guaranteed in the reception and detention centres.**

The monitoring was carried out in June 2022 in 3 collective accommodation centres for foreigners: the Foreigners Registration Centres (FRC) of the State Border Guard Service under the Ministry of the Interior of the Republic of Lithuania in Pabradė and Medininkai and the Rukla Refugee Reception Centre (RRC) under the Ministry of Social Security and Labour of the Republic of Lithuania. The administrations of the centres were provided with identical questionnaires and meetings took place during the visits to the centres. Also, **42 interviews were conducted with foreigners from 11 different countries of origin, based on a standard questionnaire with additional annexes for the different target groups.** 22 interviews were carried out with men and 20 with women. 9 of the interviewees were children. By target group, 9 are unaccompanied children, 20 are single women and 13 belong to the LGBTQ community.

To summarise the data analysed in the report, there are a few key points to note.

1. Individualus pažeidžiamumo vertinimas ir specialiųjų priėmimo poreikių nustatymas

Stebėsenos rezultatai leidžia suabejoti, ar yra atliekamas kiekvieno pažeidžiamo arba pažeidžiamumo požymių turinčio asmens individualus specialiųjų priėmimo poreikių nustatymas. Tikėtina, kad net atliekant tokio pobūdžio vertinimą, asmenys nėra pilnai ir suprantamai informuojami apie procedūrų, kuriose jie dalyvauja, tikslus ir pasekmes.

Pastebėtina, kad, priklausomai nuo centro pavaldumo, pažeidžiamumo (bei specialiųjų priėmimo poreikių) nustatymo procedūra atliekama vadovaujantis skirtingais tvarkos aprašais, kurie nustato skirtingas vertinimo procedūras ir taip pat skirtingai klasifikuoja pažeidžiamų asmenų grupes.

2. Individualus identifikuotų specialiųjų poreikių užtikrinimas

Stebėsenos rezultatai pagrindžia išvadą, kad pažeidžiamų arba pažeidžiamumo požymių turinčių asmenų poreikiai užtikrinami taikant bendrą atitinkamame centre nustatytą darbo su prieglobsčio prašytojais modelį, skirtą visiems gyventojams arba jų grupei, o ne konkrečiam asmeniui, turinčiam individualių specialiųjų poreikių. Tikėtina, kad vienintelis apčiuopiamas pažeidžiamumo nustatymo rezultatas yra asmens apgyvendinimo vietos pa(si)rinkimas (tam tikrame centre arba centro dalyje), kuris skirtas (arba labiau pritaikytas) pažeidžiamų asmenų apgyvendinimui, tačiau tai savaime nepriylgsta individualių specialiųjų poreikių užtikrinimui.

1. Assessment of individual vulnerability and identification of special reception needs

The results of the monitoring raise doubts as to whether an individual assessment of the special reception needs of each vulnerable person or person with vulnerability indicators is carried out. It is likely that, even when such assessment is carried out, individuals are not fully and comprehensively informed about the purpose and consequences of the procedures in which they are involved.

It should be noted that, depending on the subordination of the centre, the procedure for assessing vulnerability (and special reception needs) is carried out in accordance with different procedural descriptions, which set out different assessment procedures and also classify the groups of vulnerable persons differently.

2. Individual provision for identified special needs

The results of the monitoring support the conclusion that the needs of vulnerable persons or persons with vulnerability indicators are met by applying the general model of working with asylum seekers established in the respective centre, which is addressed to all or a group of the persons, rather than to a specific person with individual special needs. It is likely that the only tangible result of the vulnerability assessment is the allocation of accommodation (in a particular centre or part of a centre) which is designed (or more adapted) to accommodate vulnerable persons, but this does not in itself equate to the provision of individual special needs.

3. Saugumo jausmas dėl privatumo užtikrinimo, kitų gyventojų ir personalo elgesio

Stebėsenos rezultatai rodo, kad centrų gyventojai nesijaučia visiškai saugūs tiek dėl infrastruktūros trūkumų, tiek dėl kitų gyventojų ir centrų personalo netinkamo elgesio.

Kalbant apie materialines priėmimo sąlygas, pastebėtina, kad centrų labiausiai akcentuojama „garantija“, suteikta stebėtoms pažeidžiamų asmenų grupėms, yra jų apgyvendinimas atskirai nuo kitų asmenų grupių. Nors fizinio saugumo užtikrinimo kontekste toks sprendimas vertintinas kaip pagrįstas ir efektyvus bei, tikėtina, pasiteisina, vis dėlto pastebėtina, kad žmonių suskirstymo į grupes ir izoliavimo aptvortoje teritorijoje politikos laikomasi ir kitų, t. y. nepažeidžiamų, asmenų atžvilgiu. Atsižvelgus į tai, šis sprendimas vertintinas kaip apgyvendinimo modelis, kurio pagrindinė paskirtis – fizinės kontrolės, tačiau ne specialiųjų poreikių užtikrinimas.

Taip pat pažymėtina, kad taikant tokio pobūdžio apgyvendinimo modelį, faktinės priėmimo sąlygos skiriasi infrastruktūriniu prasme. Dalis tos pačios tikslinės grupės turi vienas sudarytas sąlygas (pavyzdžiui, gyvenamoji patalpa, jos dydis, kartu gyvenančių asmenų skaičius, prieiga prie sanitarinių mazgų ir pan.), dalis – visiškai kitokia, kas vėlgi liudija apie tai, kad šis modelis nėra nukreiptas į specialiųjų pažeidžiamų žmonių poreikių užtikrinimą. Respondentų atsakymai taip pat išryškina nepakankamą privatumo užtikrinimą. Pavyzdžiui, dalis žmonių negali užsirakinti savo kambariuose, neturi kur palikti vertingų daiktų, taip pat jaučiasi nesaugiai sanitariniuose mazguose, kai dušuose prisidengiama tik užuolaida arba ne visur yra tualetų durų užraktai iš vidaus. Daugiau nei 60 proc. respondentų nemano, kad tinkamai užtikrinamas jų privatumas.

3. Feeling safe about privacy and the behaviour of other residents and staff

The monitoring results show that the residents of the centres do not feel completely safe, both because of the infrastructure deficiencies and because of the inappropriate behaviour of other residents and staff.

As regards the material reception conditions, it is noticeable that the most emphasised “guarantee” given by the centres to the observed groups of vulnerable persons is that they are accommodated separately from other groups of persons. While this is a reasonable and effective solution in the context of physical security, and is likely to be valid, the policy of grouping people and keeping them in a fenced area is also followed with regard to other persons, i.e., those who are not vulnerable. In this context, the solution can be seen as a model of accommodation where the main purpose is to ensure physical control but not special needs.

It should also be noted that in this type of accommodation model, the actual reception conditions vary in terms of infrastructure. Some of the same target group have one set of conditions (e.g., size of accommodation, number of people living together, access to sanitary facilities, etc.), while others have completely different conditions, which again shows that this model is not designed to meet the special needs of vulnerable people. The answers of the respondents also highlight the lack of privacy. For example, some people are unable to lock themselves in their rooms, do not have a place to leave valuables, and feel unsafe in sanitary facilities where showers are covered only by a curtain or where there are not always locks on the inside of the toilet doors. More than 60% of respondents do not feel that their privacy is adequately guaranteed.

Pasitikėjimas personalu centruose vertinamas gana vidutiniškai (6,5 balo iš 10), o beveik trečdalis apklaustųjų teigė patyrę nesaugumo jausmą dėl netinkamo centro personalo elgesio.

4. Prieiga prie medicinos, psichikos sveikatos, socialinės priežiūros, ugdymo, užimtumo paslaugų

Stebėsenos rezultatai rodo, kad apie pusę centrų gyventojų naudojami psichologo paslaugomis, dar mažiau nurodė individualiai dirbantys su socialiniu darbuotoju. Psichosocialinės pagalbos trūkumas lemia situaciją, kai žmonėms nepadedama efektyviai tvarkytis su juos kamuojančiu nusivylimu, nerimu, kas lemia menką įsitraukimą į bendras veiklas ir nepakankamą socializaciją.

Pokalbių su užsieniečiais metu pastebėta apatijos, abejingumo, nusivylimo ir depresijos apraiškų. Žmonės nenori dalyvauti veiklose, jaučiasi esą ignoruojami, vengia eskaluoti kylančias problemas. Pavyzdžiui, užsieniečiai jautriai priėmė tarptautinės organizacijos „Gydytojai be sienų“ pasitraukimą iš centrų; lyginant su ankstesniais duomenimis pastebėta, kad dalis kitų paslaugų – medicinos, psichologo, socialinių darbuotojų – pradėtos vertinti prasčiau. Surinkti duomenys pagrindžia išvadą, kad reikalinga didesnė psichosocialinė parama, o esamų resursų neužtenka.

Paminėtina vienišų moterų prieiga prie specializuotų ginekologo paslaugų. Dauguma respondenčių nurodė, kad tokios prieigos neturi. Šie duomenys ne iki galo sutampa su centrų pateikta informacija, kuria remiantis, visos centruose gyvenančios moterys turi prieigą prie ginekologo paslaugų. Vis dėlto pastebėtina, kad Pabradės ir Medininkų URC informavo, kad tokios paslaugos organizuojamos „esant poreikiui“ bei pagal centre dirbančio gydytojo siuntimą. Tokiu

The level of trust in staff in the centres is fairly average (6.5 out of 10), with almost a third of the respondents saying that they had experienced feelings of insecurity due to the inappropriate behaviour of the centre staff.

4. Access to medical, mental health, social care, education, employment services

The results of the monitoring show that about half of the residents of the centres use the services of a psychologist, and even fewer indicated that they work individually with a social worker. The lack of psychosocial support leads to a situation where people are not helped to deal effectively with the frustration and anxiety that plague them, which leads to a low level of involvement in shared activities and an insufficient level of socialisation.

During interviews with foreigners, apathy, indifference, frustration and depression were observed. People are reluctant to take part in activities, feel ignored and avoid escalating problems. For example, the withdrawal of the international organisation Doctors Without Borders from the centres has been perceived with sensitivity by foreigners, and some other services such as health care, psychology and social workers have started to be less valued compared to the previous data. The data collected supports the conclusion that more psychosocial support is needed and that existing resources are not sufficient.

Mention should be made of single women's access to specialist gynaecological services. The majority of respondents indicated that they do not have such access. This data does not fully correspond to the information provided by the centres, according to which all women living in the centres have access to gynaecological services. However, it should be noted that the FRCs in Pabradė and Medininkai reported that such services are organised "on demand" and on referral from a doctor working in

būdu, tikėtina, būtent gydytojas, o ne pati moteris, įvertina ginekologo paslaugų „poreikį“ bei, esant atitinkamiems medicininiams rodikliams, organizuoja apsilankymą pas specialistą, kas savaime eliminuoja lankymąsi, pavyzdžiui, profilaktiniais tikslais.

5. Papildoma pagalba už centro ribų

Stebėsenos metu surinkti duomenys rodo, kad pažeidžiami užsieniečiai nežino, į ką kreiptis papildomos pagalbos už centro ribų, kur veikia nemažai įvairių specializuotų organizacijų. Vos keliolika procentų apklaustųjų nurodė, kad jiems pakanka informacijos ir jie žinotų, kur kreiptis.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į stebėsenos metu identifikuotas problemines sritis, rekomenduojama:

1. Užtikrinti, kad absoliučiai visiems prieglobsčio prašytojams būtų atliktas individualus pažeidžiamumo vertinimas ir specialiųjų priėmimo poreikių nustatymas.

2. Užtikrinti, kad būtų atliepiami individualūs identifikuoti specialieji poreikiai ne tik taikant fizinio atskyrimo ir/ar perimetro apsaugą, tačiau ir reaguojant į individualius asmens poreikius dėl jo lyties, amžiaus, savarankiškumo, fizinės ir psichikos sveikatos, orientacijos ir kt.

3. Užtikrinti privatumą, kai asmuo gali užsirakinti savo kambarį nakties metu, privačiai persirengti, saugiai palikti vertingus asmeninius daiktus. Analogiškai tas pats taikytina ir sanitariniuose mazguose, kur privalomai turi būti užtikrinta galimybė užsirakinti iš vidaus.

the centre. In this way, it is likely that it is the doctor, and not the woman herself, who assesses the “need” for gynaecological services and, in the presence of appropriate medical indicators, organises a visit to a specialist, which in itself eliminates the possibility of a visit for, e.g., preventive purposes.

5. Additional assistance outside the centre

The monitoring data shows that vulnerable foreigners do not know where to go for additional assistance outside the centre, where a number of different specialised organisations are active. Barely over a dozen percent of the respondents indicated that they had enough information and knew where to turn.

Recommendations

Considering the problem areas identified by the monitoring, it is recommended to:

1. Ensure that absolutely all asylum seekers undergo an individual vulnerability assessment and an identification of special reception needs.

2. Ensure that individual special needs identified are met, not only through physical separation and/or perimeter control, but also by responding to the individual needs of the person with regard to his/her gender, age, autonomy, physical and mental health, orientation, etc.

3. Ensure privacy, where persons can lock themselves in their rooms at night, change their clothes in private, and safely leave valuable personal belongings behind. The same applies to sanitary facilities, where it is mandatory to be able to lock the door from the inside.

4. **Stiprinti psichikos sveikatos priežiūrą**, prieinamumą prie psichologo paslaugų ir pagal poreikį – psichiatro. Šiame kontekste papildomai pažymėtina, kad bendraujant tiek su minėtais, tiek su kitais specialistais itin svarbu užtikrinti tinkamas vertimo paslaugas.

5. **Užtikrinti pagarbų personalo elgesį, organizuoti mokymus apie kultūrinių skirtumų ypatumus, nuostatų ir stereotipų valdymo svarbą.** Labiausiai tai aktualu kalbant apie apsaugos personalą, su kuriuo kasdien susiduria centrų gyventojai.

6. **Užtikrinti pakankamą informavimą** keliais aspektais:

6.1. **Apie pažeidžiamumo nustatymą**, šios procedūros tvarką, specialiuosius poreikius ir kt., kad asmuo suprastų, kas yra atliekama, dėl kokių priežasčių atliekama ir ką ketinama daryti toliau gavus vienokias ar kitokias išvadas;

6.2. **Apie papildomą galimą pagalbą** iš specializuotų organizacijų ir institucijų už centro ribų;

6.3. **Apie globėjų priskyrimo ir atstovavimo tvarką** (aktualu nelydimiems nepilnamečiams);

6.4. **Apie reagavimo į kylančius pavojus tvarką.**

7. Ilgalaikėje perspektyvoje atlikti analizę ir svarstyti galimybę **užsieniečių priėmimo centrus adaptuoti orientuojantis į tikslines grupes, kai gyventojų sudėtis nėra daugialypė, o labiau specializuota ir tikslinė.** Pavyzdžiui, centrai, skirti tik šeimoms, atskiri centrai – vienišiams vyrams ir moterims, specializuotą infrastruktūrą turintys centrai žmonėms su fiziniais apribojimais ir kt.

4. **Strengthen mental health care**, access to psychological services and, if necessary, to a psychiatrist. In this context, it should also be noted that adequate translation services are essential for communication with these and other professionals.

5. **Ensure the respectful behaviour of staff, to provide training on cultural differences and the importance of managing attitudes and stereotypes.** This is most relevant for security staff, with whom the residents of the centres interact on a daily basis.

6. **Ensure sufficient information** on several aspects:

6.1. **About the vulnerability assessment**, the order of the procedure, the special needs, etc., so that the person understands what is being done, why it is being done, and what is intended to be done next after reaching one or other of the conclusions;

6.2. **About the additional support available** from specialised organisations and institutions outside the centre;

6.3. **About the procedure for assigning guardians and the procedure for representation** (relevant for unaccompanied children);

6.4. **About the procedure for responding to emerging risks.**

7. In the long term, to analyse and consider the possibility of **adapting foreigners' reception/detention centres to target groups, where the composition of the population is not diverse but more specialised and targeted.** For example, centres for families only, separate centres for single men and women, centres with specialised facilities for people with physical disabilities, etc.

8. Bendradarbiaujant su sprendimus priimančiomis institucijomis **svarstyti vieno pažeidžiamumo vertinimo ir su tuo susijusių priėmimo / apsaugos sąlygų standarto įvedimą**, kai tiek pati pažeidžiamumo vertinimo procedūra, tiek ir priėmimo sąlygų užtikrinimas yra unifikuotas, taikomas visur vienodai ir prieinamas visiems vienodai, nepriklausomai nuo to, į kokį centrą asmuo patenka, jei yra nustatoma, kad jis/ji turi specialiųjų poreikių.

8. In cooperation with decision-makers, to **consider the introduction of a single standard for vulnerability assessment and related reception/protection conditions**, where both the vulnerability assessment procedure and the provision of reception conditions are unified, applied in the same way everywhere, and accessible to all equally, regardless of the centre to which a person enters, if he/she is found to have special needs.

III. MIGRANTŲ, GYVENANČIŲ UŽSIENIEČIŲ APGYVENDINIMO CENTRUOSE, PATEKIMAS Į LIETUVOS DARBO RINKĄ

Teminė stebėseną inicijuota siekiant: 1) užfiksuoti migrantų informuotumo apie įdarbinimo procesus lygį; 2) išsiaiškinti, ar migrantai susiduria su sunkumais bandydami susirasti darbą ir, jei taip, juos identifikuoti; 3) pasiūlyti galimus iššūkių sprendimo būdus.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus (toliau – LRK) vykdytos stebėsenos tikslas – **įvertinti, ar Užsieniečių registracijos centruose ir Pabėgėlių priėmimo centruose gyvenantys migrantai susiduria su problemomis bandydami įsidarbinti.**

Stebėseną buvo atliekama tikslinės grupės rėmuose – **bendrauta su norinčiais įsidarbinti arba jau turinčiais darbą užsieniečiais, kurie teisę dirbti įgijo praėjus 12 mėn. nuo jų užregistravimo Lietuvos migracijos informacinėje sistemoje (toliau – MIGRIS).**

Stebėseną atlikta visuose migrantų apgyvendinimo centruose (toliau – Centras), nepriklausomai nuo jų dydžio ir pavaldumo: Pabėgėlių priėmimo centruose (toliau – PPC) Naujininkuose ir Rukloje bei Valstybės sienos apsaugos tarnybos (toliau – VSAT) Užsieniečių registracijos centruose (toliau – URC) Kybartuose ir Pabradėje. Visų apgyvendinimo centrų administracijoms buvo išsiųsti vienodi klausimynai (sulaukti atsakymai iš Naujininkų ir Ruklos PPC), vizitų metu gyvai bendrauta su Naujininkų ir Ruklos PPC administracijomis. Iš viso 4 Centruose LRK stebėtojai kalbino 54 žmones iš 12 skirtingų kilmės šalių. Naujininkų PPC bendrauta su 3 užsieniečiais, Ruklos PPC – 11,

III. ENTRY OF MIGRANTS LIVING IN FOREIGNERS' ACCOMMODATION CENTRES INTO THE LITHUANIAN LABOUR MARKET

The thematic monitoring was initiated in order to: 1) record the level of awareness of migrants about employment processes; 2) find out whether migrants face difficulties in finding a job and, if so, identify them; and 3) suggest possible solutions to the challenges.

The objective of the monitoring carried out by the Lithuanian Red Cross (hereinafter referred to as LRC) was **to assess whether migrants living in the Foreigners' Registration Centres and Refugees' Reception Centres encounter problems when trying to get a job.**

The monitoring was carried out within the framework of a target group - **interviews were conducted with foreigners wishing to get a job or who already had a job and who had acquired the right to work 12 months after they were registered in the Lithuanian Migration Information System (hereinafter referred to as MIGRIS).**

The monitoring was carried out in all migrant accommodation centres (hereinafter referred to as Centres), regardless of their size and subordination: the Refugees' Reception Centres (hereinafter referred to as RRCs) in Naujininkai and Rukla, and the Foreigners' Registration Centres (hereinafter referred to as FRCs) of the State Border Guard Service (hereinafter referred to as the SBGS) in Kybartai and Pabradė. The same questionnaires were sent to the administrations of all Centres (answers were received from the Naujininkai and Rukla RRCs), and during the visits live communication with the administrations of the Naujininkai and Rukla

Kybartų URC – 27, Pabradės URC – 13. Visiems užsieniečiams buvo užduodami vienodi klausimai su galimais papildomais klausimais priklausomai nuo pateikto atsakymo (papildomi klausimai galėjo skirtis į klausimą atsakius „Taip“ arba „Ne“). 43 interviu atlikti su vyrais (80 proc.), 11 – su moterimis. 11 kalbintų žmonių jau turėjo darbus, 43 – bandė susirasti darbą.

Apibendrinant ataskaitoje analizuotus duomenis, išskirtini keli pagrindiniai aspektai:

1. Informuotumo apie įsidarbinimo procesą trūkumas

Atlikus stebėseną buvo užfiksuota, kad didžioji dalis (83 proc.) Centrų gyventojų yra informuoti apie jų teisę dirbti, tačiau informacijos dėl tolimesnių veiksmų dar vis trūksta. Kita vertus, pastebėtina, kad nepaisant to, jog 9 iš 54 respondentų nurodė nežinantys apie įgytą teisę dirbti, visi respondentai jau kreipėsi dėl užsieniečio registracijos pažymėjimo (toliau – URP) su nurodyta teise dirbti, didžioji dalis jau buvo gavę tokį URP, likusieji – laukė. PPC gyvenantys žmonės daug dažniau (nei URC gyvenantys) įsidarbinimui aktualią informaciją sužinodavo iš apgyvendinimo vietos administracijos. Visgi, netgi informacijos trūkumas apie vykstančius procesus nesutrukdė žmonėms gauti URP su nurodyta teise dirbti, URC gyvenantiems žmonėms dažnu atveju pateikti prašymus Migracijos departamentui žmonėms padėjo NVO darbuotojai. Taip pat pažymėtina, kad tik pusė žmonių žinojo, kada jie buvo užregistruoti MIGRIS, kas reiškia – tik pusė žmonių žino, kada įgyja teisę dirbti. Dalis kalbintų užsieniečių nežinojo, kad vien URP su nurodyta teise dirbti nėra pakankamas dokumentas, kad jie galėtų įsidarbinti. Žmonės nežinojo kokius

RRCs was conducted. In total, LRC monitors interviewed 54 people from 12 different countries of origin. 3 foreigners were interviewed in Naujininkai RRC, 11 in Rukla RRC, 27 in Kybartai FRC and 13 in Pabradė FRC. All foreigners were asked the same questions with possible follow-up questions depending on the answer given (follow-up questions could differ if the answer to the question was ‘Yes’ or ‘No’). 43 interviews were carried out with men (80%), 11 - with women. 11 interviewees already had a job and 43 were trying to find a job.

To summarise the data analysed in the report, a few key aspects can be noted:

2. Lack of awareness of the employment process

The monitoring showed that the majority (83%) of the population of the Centres is informed about their right to work but there is still a lack of information on the next steps. On the other hand, it should be noted that despite the fact that 9 out of 54 respondents indicated that they were not aware of their right to work, all the respondents had already applied for a Foreigner's Registration Certificate (hereinafter referred to as URP) indicating their right to work, the majority of them had already received such URP and the rest were waiting for it. People living in RRCs were much more likely (than those living in FRCs) to have obtained information relevant for employment from the administration of accommodation place. However, even the lack of information about the ongoing processes did not prevent people from obtaining a URP with a specified right to work, and people living in FRCs were often assisted by NGO staff in submitting their applications to the Migration Department. It should also be noted that only half of the people knew when they were registered in MIGRIS, which means that only half of the people know when they acquire the right to work. Some of the foreigners interviewed did not know that a URP with the right to work is not a sufficient document to get a job. People did not

kriterijus jie turi atitikti, kad gautų leidimą dirbti iš Užimtumo tarnybos. Nors į Užimtumo tarnybą dėl leidimo dirbti turi kreiptis potencialus darbdavys, o ne pats migrantas, labai svarbu žmones informuoti apie įsidarbinimo procesą ir reikiamą gauti leidimą. Kitu atveju žmogui nuėjus pas darbdavį ir iš jo išgirdus, kad jam reikalingas papildomas leidimas, galėtų kilti daug nesusipratimų, keliančių papildomą stresą migrantams ir nereikalingą įtampą jų santykiuose su institucijomis. Šiuo klausimu taip pat pastebėtina, kad vien pagal asmeniui išduotą URP nėra įmanoma identifikuoti, ar šiam konkrečiam URP su jame nurodyta teise dirbti turėtoji reikalingas Užimtumo tarnybos leidimas dirbti (prieglobsčio prašytojams, kurie teisę dirbti įgyja pagal įstatymo „Dėl teisinės užsieniečių padėties“ (toliau – UTPĮ) 71 str. 1 d. 10 p., leidimas dirbti nėra reikalingas, o teisę dirbti įgijusiems pagal UTPĮ 140/13 str. 1 d. 2 p. ir 3 d. 2 p. – reikalingas). Ši situacija sąlygoja riziką, jog nei pats užsienietis, nei darbdavys nežinos, kad įdarbinimui reikalingas papildomas leidimas dirbti, kas, savo ruožtu, sąlygoja nelegalaus darbo riziką. Neatmestina, kad institucijoms pastebėjus tokį atvejį ir nubaudus darbdavį, kiti darbdaviai dar atsargiau vertins galimybę įdarbinti užsienietį su URP.

2. Struktūrinės problemos, trukdančios įsidarbinti

Vykdam šią teminę stebėseną buvo nustatyta, kad praktiškai visi migrantai susiduria su didesnėmis ar mažesnėmis problemomis ieškantis darbo. Viena didžiausių užfiksuotų problemų yra darbdavių atsisakymas atlyginimą išmokėti grynaisiais ir labai ribotos migrantų galimybės atsidaryti banko sąskaitą. Pirmiausia reikėtų akcentuoti klausimą, kodėl darbdaviai nesutinka mokėti grynaisiais. Viena iš galimų priežasčių – darbdaviai nežino, kad šiems žmonėms atlyginimas gali būti mokamas grynaisiais ir je nėra susipažinę su nauju UTPĮ, kurio

know what criteria they had to meet to obtain a work permit from the Employment Service. Although it is the potential employer who has to apply for a work permit, and not the migrant, it is important to inform people about the process of employment and the permits they need to obtain. Otherwise, if a person goes to an employer and is told that he/she needs an additional permit, this could lead to a lot of misunderstandings, causing additional stress for migrants and unnecessary tension in their relations with institutions. In this respect, it should also be noted that it is not possible to identify whether the holder of this particular URP with the right to work specified, therein requires a work permit from the Employment Service on the basis of the URP issued (for asylum seekers who acquire right to work in accordance with Article 71 (1) (10) of the Law on the Legal Status of Foreigners (hereinafter referred to as LLSF), work permit is not required. For those who have acquired the right to work according to the LLSF Articles 140/13 (1) (2) and 140/13 (3) (2), work permit is required). This situation leads to the risk that neither the foreigner nor the employer will be aware of the fact that an additional work permit is required for the employment, which in turn leads to the risk of illegal employment. It might be possible that if the authorities discover such a case and sanction the employer, other employers will be even more cautious about employing a foreigner with an URP.

2. Structural problems impeding employment

As a result of this thematic monitoring, it has been found that almost all migrants face difficulties while looking for a job. One of the biggest problems recorded is employer's refusal to pay salaries in cash and the very limited possibilities for migrants to open a bank account. The first issue to be highlighted is why employers refuse to pay in cash. One of the possible reasons is that employers are not aware of the possibility to pay these people in cash and are not familiar with the new LLSF, where Articles 71 (10) and 140/13 (5) state that asylum

71 str. 10 p. ir 140/13 str. 5 p. yra nurodyta, kad prieglobsčio prašytojams ir užsieniečiams, įgijusiems teisę dirbti ir dėl objektyvių priežasčių negalintiems atsidaryti banko sąskaitos atlyginimas gali būti mokamas grynais pinigais. Šią problemą galėtų išspręsti verslų informavimas apie teisinius pokyčius. Kita labai tikėtina ir suprantama priežastis – darbdaviams nepatogu mokėti atskiriems žmonėms atlyginimą grynaisiais, kai likusiems darbuotojams jis pervedamas į banko sąskaitą. Tokiu atveju jiems paprasčiau neįdarbinti žmogaus negu įvedinėti dvigubas buhalterijos darbo tvarkas. Kita problema, kuri nebūtų aktuali, jei darbdaviai sutiktų mokėti atlyginimus grynais pinigais, yra galimybės atsidaryti banko sąskaitą apribojimai, siejami su bendromis pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos priemonėmis. Vis dėlto, panašu, kad bent jau tapatybės dokumentus turintys migrantai tam tikrais atvejais galėtų atsidaryti banko sąskaitą, tačiau jie susiduria su kitomis problemomis, pvz., su klaidingu įrašu URP, jog asmens tapatybė nėra patvirtinta, arba su pernelyg apsunkintomis procedūromis norint laikinai atsiimti pasą iš Migracijos departamento.

3. Nepakankamas informavimas apie Lietuvos darbo rinkos ypatumus

19 proc. darbą susirasti bandžiusių respondentų nurodė, kad su papildomais sunkumais jiems teko susidurti dėl informacijos stokos. Migrantai nėra pažįstami su Lietuvos darbo rinka ir jos ypatumais. Kalbinti žmonės nurodė, kad jie nežinojo, koku būdu ieškotis darbo (siųsti CV internetu, fiziškai eiti į įmones ir prašyti darbo), koks yra įprastas darbo užmokestis Lietuvoje, kokia darbo sutarčių sudarymo tvarka ir kt. Nežinodami šios informacijos žmonės gali tapti išnaudojimo aukomis. 2 panašaus tipo atvejai buvo užfiksuoti ir šios stebėsenos metu. Vienam žmogui buvo mokama tik 15 eurų už pilną darbo dieną, o kitas dirbo nelegaliai pats to nežinodamas. Kad dirba nelegaliai sužinojo tik

seekers and foreigners who have acquired the right to work and who are unable to open a bank account due to objective reasons may be paid their salary in cash. Informing businesses about the legal changes could help to solve this problem. Another very likely and understandable reason is that employers are uncomfortable with paying individuals in cash when the rest of the workforce is paid into a bank account. In such cases it is easier for them not to employ a person than to introduce double accounting procedures. Another problem, which would not be an issue if employers agreed to pay salaries in cash, is the restrictions on the possibility of opening a bank account, linked to the general measures to prevent money laundering and terrorist financing. However, it seems that at least migrants with identity documents could in some cases open a bank account, but they face other problems, such as an incorrect entry in the URP stating that person's identity has not been verified, or overly complicated procedures to temporarily collect their passport from the Migration Department.

3. Insufficient information on the specific features of the Lithuanian labour market

19% of respondents who tried to find a job reported that they had additional difficulties due to lack of information. Migrants are not familiar with the Lithuanian labour market and its specific features. People interviewed indicated that they did not know how to look for a job (sending CVs online, visiting companies and applying for a job), what is the average salary in Lithuania, what is the procedure for concluding employment contracts, etc. 2 similar types of cases were also recorded during this monitoring. One person was paid only EUR 15 for a full working day and the other was working illegally without knowing it. He only found out that he was working illegally when he spoke to the LRC monitors,

pakalbėjęs su LRK stebėtojais, kai jie paklausė ar žmogus pasirašė darbo sutartį ir paaiškėjo, kad tai nebuvo padaryta.

4. Darbdavių įsitikinimai – papildomas barjeras ieškantis darbo

Didelę įtaką migrantų įsidarbinimo proceso sklandumui turi ir patys darbdaviai bei jų požiūris į migrantus. Respondentai nurodė, kad darbdaviai dažnai atsisakydavo juos įdarbinti dėl jų teisinio statuso, rasės, tautybės ir kt. Nors valstybė negali priversti darbdavių įdarbinti apgyvendinimo Centruose gyvenančius migrantus, pokytis gali būti daromas keičiant viešąjį diskursą. Iš respondentų liudijimų galima matyti, kad didelei daliai jų teko išgirsti darbdavių atsaką, jog jie darbo vietas saugo ukrainiečiams. Tikėtina, kad diskurso pakeitimas turėtų įtakos darbdavių stereotipų mažinimui ir jie būtų mažiau linkę atsisakyti įdarbinti kitų tautybių migrantus vien dėl jų migracinio statuso.

5. Nevilties jausmas dėl bendros situacijos

Didžioji dalis kalbintų migrantų yra nusivylę dėl rezultato neduodančių pastangų susirasti darbus. Žmonės teigė, kad juos aplanko jausmas, jog Lietuvos institucijos specialiai daro viską, kad žmonės išvyktų iš šalies. Dalis žmonių pasakojo kaip lankėsi visuose populiariausiose Lietuvoje dirbančiuose bankuose, kad išsiaiškintų sąskaitos atsidarymo galimybes, tačiau rezultatų tai nedavė. Darbdaviai nesutinka mokėti grynaisiais, o sąskaitos atsidaryti nepavyksta, žmonės girdi darbdavių pareiškimus, kad darbo vietos skirtos ukrainiečiams arba jie nenori įdarbinti juodaodžių. Institucijų požiūrį į Centruose gyvenančius migrantus iliustruoja užfiksuotas atvejis, kai Vilniuje darbus susiradę žmonės buvo perkelti iš Pabradės URC į Kybartų URC, ko pasekoje buvo priversti išeiti iš darbo. Kiti migrantai, matydami pavyzdžius, kaip susiradus darbą žmonės yra perkeliami gyventi į kitą šalies dalį, gali prarasti motyvą ieškoti

who asked him if he had signed a contract of employment, and it turned out that he had not done so.

4. Employers' attitudes as an additional barrier to find a job

Employers themselves and their attitudes towards migrants also have a major impact on the smoothness of the employment process. Respondents indicated that employers often refused to hire them because of their legal status, race, nationality, etc. While the state cannot force employers to employ migrants living in accommodation centres, transformation can be made by changing public discourse. The testimonies of the respondents show that a large number of them had to hear employers respond that they keep jobs for Ukrainians. Changing the discourse is likely to have the impact in reducing employers' stereotypes and making them less likely to refuse to employ migrants of other nationalities simply on the basis of their immigration status.

5. Feelings of desperation caused by the general situation

Most of the migrants interviewed are disappointed by their fruitless efforts to find a job. People said they feel that the Lithuanian authorities are doing everything they can to make people leave the country. Some people described how they had visited all the most popular banks in Lithuania to find out how to open a bank account, but with no results. Employers do not agree to pay in cash, and if they cannot open a bank account, people hear employers saying that jobs are for Ukrainians or that they do not want to employ black people. The attitude of the authorities towards migrants living in the Centres is illustrated by a recorded case where people who had found jobs in Vilnius were transferred from the Pabradė FRC to the Kybartai FRC and were forced to leave their jobs as a result. Other migrants may lose

darbo. Kelių mėnesių pastangos bandant įsidarbinti gali tapti bevertėmis dėl vieno institucijų sprendimo.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į stebėsenos metu surinktą informaciją, rekomenduojame:

1. Vidaus reikalų ministerijai ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai – įvertinti galimybę **inicijuoti UTPĮ pakeitimus, papildant 58 straipsnio 14 punktą ir nustatant, kad nuo pareigos įsigyti leidimą dirbti atleidžiami ne tik tie užsieniečiai, kurie įgijo teisę dirbti pagal UTPĮ 71 str. 1 d. 10 p., bet taip pat tie, kurie tokią teisę įgijo pagal 140/13 str. 1 d. 2 p. ir 3 d. 2 p.** Tai palengvintų užsieniečių prieigą prie darbo rinkos, o jų įsidarbinimas sumažintų finansinę naštą institucijoms, kurių žinioje tokie užsieniečiai yra.

2. Vidaus reikalų ministerijai ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai – įvertinti galimybę ilgalaikėje perspektyvoje pačioms institucijoms **aprūpinti prieglobsčio prašytojus debetinėmis kortelėmis, į kuriuos jie galėtų gauti tiek jiems priklausančią piniginę pašalpą, tiek darbo užmokestį įsidarbinus.** Kaip pavyzdį, siūlome įvertinti Suomijos patirtį, kai 2015 m. startavo bendras Suomijos Imigracijos Tarnybos ir fintech kompanijos MONI projektas, o 2019 m. MONI kortelės buvo pakeistos naujomis PSF kortelėmis. Prieglobsčio prašytojų aprūpinimas debetinėmis kortelėmis būtų naudingas ne tik patiems užsieniečiams, bet ir už jų priėmimo sąlygas atsakingoms institucijoms, kas ypač aktualu Lietuvoje naujai kuriamos apgyvendinimo agentūros kontekste.

motivation to look for a job when they see examples of people being transferred to another part of the country after finding a job. Months of effort trying to find a job can be rendered useless by a single institutional decision.

Recommendations

Considering the information collected during the monitoring, we recommend:

1. To the Ministry of the Interior and the Ministry of Social Security and Labour – to assess the possibility of **initiating amendments to the LLSF by supplementing Article 58(14) and establishing that not only those foreigners who have acquired the right to work in accordance with Article 71(1) (10) of the LLSF but also those aliens who have acquired the right to work in accordance with Article 140/ 13 (1) (2) and 140/13 (3) (2), shall be exempted from the obligation to obtain a work permit.** This would facilitate access to the labour market for foreigners, and their employment would reduce the financial burden on the institutions in charge of such foreigners.

2. To the Ministry of the Interior and the Ministry of Social Security and Labour – to assess the possibility, taking a long-term view, of the institutions themselves **providing asylum seekers with debit cards to which they could receive both the financial allowance they are entitled to and their salary after employment.** As an example, we would like to look at the Finnish experience, where a joint project between the Finnish Immigration Service and the fintech company MONI was launched in 2015 and MONI cards were replaced by new PSF cards in 2019. Providing asylum seekers with debit cards would not only benefit the foreigners themselves, but also the authorities responsible for their reception conditions, which is particularly relevant in the context of the newly created accommodation agency in Lithuania.

3. VSAT ir Migracijos departamentui – sprendžiant užsieniečių perkėlimo iš vieno apgyvendinimo Centro į kitą, **atsižvelgti į perkeliamų žmonių užimtumą, t. y. neperkelti įsidarbinusių žmonių į kitus Centrus, nutolusius nuo darbovietės.**

4. Migracijos departamentui – **atidžiau tikrinti ant išduodamų URP pateikiamą informaciją apie asmens tapatybės patvirtinimą dokumentais.** Neatmestina, kad dalis užsieniečių yra pateikę dokumentų originalus, tačiau MIGRIS šie dokumentai nėra suvesti, kas sąlygoja klaidingos informacijos perteikimą URP.

5. Migracijos departamentui – **fasilituoti teisės laikinai paimti Migracijos departamente saugomą dokumentą (pasą) įgyvendinimą,** nustatant ir komunikuojant aiškią bei papildomais (teisės aktais nepagrįstais) reikalavimais neapkrautą dokumento paėmimo tvarką.

6. Migracijos departamentui – **aiškiai atskirti URP, kuriuose nurodyta teisė dirbti įgyta pagal UTPĮ 71 str. 1 d. 10 p., nuo URP, kuriuose nurodyta teisė dirbti įgyta pagal UTPĮ 140/13 str.** Šiam tikslui pačiame dokumente gali būti nurodytas atitinkamas straipsnis (pvz., „TURI TEISĘ DIRBTI / 71.1.10“ arba „TURI TEISĘ DIRBTI / 140/13.1.2“), taip pat gali būti naudojamas kitas spalvinis kodas (pagal UTPĮ 71 str. 1 d. 10 p. įgytai teisei dirbti – žalia juostelė, kitais atvejais, pvz., mėlyna). Tokiu būdu, tiek užsieniečiams, tiek darbdaviams būtų aiškiai komunuojama, kokias teises turi atitinkamo URP turėtojas. Pereinamuoju laikotarpiu rekomenduojame kartu su URP išdavinėti popieriaus lapą, kuriame būtų nurodyta, koku teisiniu pagrindu atitinkamo numerio URP nurodyta teisė dirbti, bei bazinė papildoma informacija, bent jau tai, ar šio URP turėtoji reikalingas leidimas dirbti bei koku būdu jį gauti. Tokio pobūdžio informacija palengvintų užsieniečių bendravimą su potencialiais darbdaviais.

3. To the SBGS and the Migration Department – when deciding on the transfer of foreigners from one accommodation centre to another, **to take into account the employment status of the transferred persons, i.e. not to transfer the employed persons to other centres that are far away from the place of work.**

4. To the Migration Department – **to check more carefully the information on the documentary proof of identity on the issued URP.** It is possible that some foreigners have submitted original documents, but these documents are not recorded in MIGRIS, which leads to the transfer of incorrect information on the URP.

5. To the Migration Department – **to facilitate the exercise of the right to temporarily collect a document (passport) stored in the Migration Department** by establishing and communicating a clear procedure for the collection of the document, which is not burdened with additional requirements (not based on legal acts).

6. To the Migration Department – **to clearly distinguish between URP that indicate the right to work acquired in accordance with Article 71(1) (10) of the LLSF and URP that indicate the right to work acquired in accordance with Article 140/13 of the LLSF.** For this purpose, the document itself may contain the relevant article (e.g. “HAS THE RIGHT TO WORK / 71.1.10” or “HAS THE RIGHT TO WORK / 140/13.1.2”), or it may use a different colour code (a green stripe for the right to work under Article 71(1) (10) of the LLSF, and, for example, a blue one for the other cases). In this way, it would be clearly communicated to both foreigners and employers what rights the holder of the relevant URP has. During the transition period, we recommend issuing a leaflet with the URP, indicating the legal basis for the right to work indicated in the URP of the relevant number, as well as basic additional information, at least whether the holder of the URP needs a work

7. Užimtumo tarnybai – **parengti ir komunikuoti verslams suprantamą bazinę informaciją apie migrantų, įgijusių teisę dirbti, įdarbinimo procedūras, įskaitant galimybę mokėti atlyginimus grynais pinigais.**

8. Apgyvendinimo centrų administracijoms – **aktyviau informuoti gyventojus apie įsidarbinimo procesą** (teisės dirbti įgijimo ir leidimo dirbti gavimo sąlygas bei tvarką, kaip ir kur galima ieškotis darbo ir kt.).

permit and how to obtain one. This type of information would facilitate communication between foreigners and potential employers.

7. To the Employment Service – **to develop and communicate basic information to businesses on the procedures for employing migrants who have acquired the right to work, including the possibility of paying salaries in cash.**

8. To the administrations of accommodation centres – **to provide more information to the inhabitants of the Centres on the employment process** (conditions and procedures for acquiring the right to work and obtaining a work permit, how and where to look for a job, etc.).

**Lietuvos
Raudonasis
Kryžius**

Konstitucijos pr. 7A, PC Europa, III a.
Vilnius, LT-09307
+370 659 71 598
info@redcross.lt